

The Structural Equation Modeling of Super Leadership for School Administrators Affecting the Performance of Teachers in School under Primary Udon Thani Educational Service Area office 1

Issaraphong Sriwong^{1*} & Pramook Chusorn²

1 Faculty of Interdisciplinary Studies, Khon Kaen University

2 Faculty of Interdisciplinary Studies, Khon Kaen University

* Corresponding author. E-mail: Issaraphong.s@kkumail.com

Abstract

This research aimed to: (1) examine the goodness-of-fit of a structural equation model of super-leadership among school administrators affecting teachers' work effectiveness in schools under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1 with empirical data; (2) investigate the influence of super-leadership among school administrators on teachers' work effectiveness; and (3) study and evaluate guidelines for developing super-leadership among school administrators that impact teachers' work effectiveness. A mixed-methods research design was employed. The quantitative sample consisted of 220 participants, determined based on a sample size to parameter ratio of 20:1, with 11 parameters. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire with a reliability coefficient (Cronbach's Alpha) of 0.963. Data analysis was conducted using the M-Plus program. The research findings revealed that: (1) the developed structural equation model of super-leadership among school administrators demonstrated a good fit with the empirical data ($X^2 = 30.305$, $df = 24$, $X^2/df = 1.2627$, $p = 0.1749$, $CFI = 0.997$, $TLI = 0.994$, $SRMR = 0.016$, $RMSEA = 0.038$); (2) super-leadership among school administrators had a statistically significant direct positive effect on teachers' work effectiveness at the .01 level (effect size = 0.939, $R^2 = 0.881$); and (3) the proposed guidelines for developing super-leadership consisted of six dimensions: (1) constructive reinforcement, (2) self-leadership role modeling, (3) fostering positive energy, (4) creating a self-leadership culture, (5) developing self-leadership, and (6) team building. The evaluation of the appropriateness, feasibility, and usefulness of the development guidelines for school administrators under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1 indicated that all aspects were rated at the highest level.

Keywords: Super-Leadership, Teachers' Work, Effectiveness

โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุตรธานี เขต 1

อิสระพงษ์ ศรีวงษ์^{1*}, และ ประมุข ชูสอน²

1 คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2 คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

* Corresponding author. E-mail: Issaraphong.s@kkumail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 1 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ 2) ศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู และ 3) ศึกษาและประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณมีจำนวน 220 คน กำหนดจากอัตราส่วนขนาดกลุ่มตัวอย่างต่อจำนวนพารามิเตอร์ 1:20 (พารามิเตอร์ 11 ตัว) ที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha) เท่ากับ 0.963 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม M-Plus ผลการวิจัยพบว่า 1) โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี ($X^2 = 30.305$, $df = 24$, $X^2/df = 1.2627$, $P = 0.1749$, $CFI = 0.997$, $TLI = 0.994$, $SRMR = 0.016$, $RMSEA = 0.038$) 2) ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ขนาดอิทธิพล = 0.939, $R^2 = 0.881$) 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ (1) การเสริมแรงอย่างสร้างสรรค์ (2) การเป็นแบบอย่างของการนำตนเอง (3) การสร้างพลังเชิงบวก (4) การสร้างวัฒนธรรมการนำตนเอง (5) การสร้างภาวะผู้นำตนเอง และ (6) การสร้างทีมงาน และมีผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ, ประสิทธิภาพ, การปฏิบัติงานของครู

บทนำ

ในยุคปัจจุบัน โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในหลายด้าน ทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม อุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการศึกษา ซึ่งการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประชากรให้สามารถสร้างความสมดุลในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม การศึกษาเป็นกระบวนการที่ไม่มีใครปฏิเสธได้สำหรับการพัฒนาคุณภาพของบุคคลเพื่อให้ปรับตัวและรับมือกับการเปลี่ยนแปลง การจัดการศึกษาในแนวทางที่ตอบสนองต่อความต้องการของเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศเป็นสิ่งที่ไม่สามารถสร้างความก้าวหน้าให้สังคม โรงเรียนมีหน้าที่เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่เพียงแต่ให้ความรู้และทักษะแก่

ผู้เรียน ยังรวมถึงการอบรมเพื่อให้ผู้เรียนกลายเป็นคนดีและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพของผู้เรียนจึงเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญของประสิทธิภาพของโรงเรียน นอกจากนี้ ในแง่ของการเป็นองค์กรทางสังคม โรงเรียนเป็นประเภทของการให้บริการด้านการสอนและการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือการเรียนรู้ของผู้เรียน การศึกษาเน้นการจัดการความรู้ที่หลากหลายและกำหนดทิศทางให้ตอบสนองต่อสภาพจริงของสังคม ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจะปูทางไปสู่ความสำเร็จและเป็นตัววัดประสิทธิภาพการสอนของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มุ่งพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากร ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและเทคโนโลยี โดยมุ่งเสริมสร้างความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณ และมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานของครูมากขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1, 2567)

ครูมีบทบาทสำคัญในการสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพสู่สังคม ครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อสังคมและประเทศชาติ เพราะครูเป็นทั้งผู้สร้างและผู้กำหนดอนาคตของเยาวชน สังคมและประเทศชาติ ให้พัฒนาไปในทิศทางที่ต้องการและถูกต้อง แต่ความคาดหวังที่หลายฝ่ายหวังไว้กับครูจะสำเร็จได้ก็ต้องขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบ ความตั้งใจจริง ความเสียสละ ความเอาใจใส่ ความอดทน ในการที่จะอบรมสั่งสอนศิษย์ของครูนั่นเอง (พระมหาตุ้ย ขนติธมโม, พระสมุห์พุฒิมงคล พุทธิวิโส, 2564) ซึ่งเป้าหมายหลักคือคุณภาพการศึกษา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอีกบุคคลสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา เนื่องจากต้องเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นทำงานอย่างมีความเพียรพยายาม โดยไม่มองเฉพาะผลประโยชน์ส่วนตัว แต่เห็นความสำคัญของผลประโยชน์ส่วนรวม (รัตนาน คนใจ, 2565) ผู้บริหารจึงเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการทำงานของครู โดยการมุ่งเน้นการจัดการที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ส่งเสริมให้บุคลากรวางเป้าหมายเพื่อความสำเร็จในหน้าที่ และจัดสรรผลตอบแทนอย่างยุติธรรม การส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน ส่งผลให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่ผ่อนคลาย เอื้อเพื่อต่อผู้ใต้บังคับบัญชา สิ่งเหล่านี้สามารถนำพาองค์กรหรือสถาบันการศึกษาไปสู่การพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพ ออกสู่สังคมเพื่อลดปัญหาและพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้า (ดาวรรุวรรณ ถวิลการ, 2558)

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ หรือ Super Leadership เป็นภาวะผู้นำที่สอดคล้องกับบริบทของยุคสมัย โดยเน้นการพัฒนาบทบาทและความสามารถของผู้ตาม ผู้นำประเภทนี้กระตุ้นให้ผู้ตามได้ตระหนักถึงภาวะผู้นำในตนเอง และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างทันทั่วทั้งที่ แนวคิดนี้นำเสนอโดย Manz and Sims ในปี 1991 ภาวะผู้นำเหนือผู้นำมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร โดยเฉพาะในด้านการบริหารสถานศึกษา ผู้นำควรใช้วิธีการที่ส่งเสริมให้บุคลากรสามารถปกครองตนเองได้ บทบาทของภาวะนี้คือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งผลกระทบต่อผู้ตาม ทั้งในด้านความรู้สึก ความคิด และทัศนคติ ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงให้ผู้ตามสามารถนำทางตนเองได้ ผลวิจัยพบว่าโมเดลภาวะผู้นำเหนือผู้นำนั้นส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครู และมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาตามข้อมูลเชิงประจักษ์ เช่น งานวิจัยของ อภินุช นาเลาะห์ (2565) พบว่าโมเดลสมการโครงสร้างของภาวะนี้มีผลสอดคล้องข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างดี นอกจากนี้ ผลการศึกษาของ วิมลพันธ์ ไวยคุณา (2565) แสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำดังกล่าวมีความสัมพันธ์ระดับสูงกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ $r=0.918$ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลสอบระดับชาติของนักเรียนในปีการศึกษา 2565 พบว่าบางวิชามีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 50% โดยเฉพาะคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นวิชาที่สำคัญใน

ศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1, 2566) จากการศึกษาพบว่าปัญหาหลักมาจากการขาดภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพในระดับบริหาร ผู้บริหารสนับสนุนการพัฒนาภาวะผู้นำตนเองของบุคลากรอย่างจำกัด ไม่มีการตั้งเป้าหมายและวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ขาดการนิเทศและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง รวมถึงไม่ได้ส่งเสริมบุคลากรอย่างเพียงพอ เห็นด้วยกับ สมพงษ์ อัสสาภัย (2566) ที่กล่าวว่า ปัจจุบันซึ่งเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาต้องส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร โดยเปิดโอกาสให้ บุคลากรมีอิสระในการทำงาน การสั่งการอยู่ตลอดเวลาย่อมเป็นไปไม่ได้ หากแต่จะต้องมีการสร้างผู้นำใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นในองค์กรอยู่เสมอ ทั้งนี้ผู้นำที่สามารถสร้างผู้นำที่มีประสิทธิภาพได้ จึงจะเรียกว่าผู้ที่มี “ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ”

จากความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบสมการโครงสร้างของภาวะผู้นำที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของครูในโรงเรียนที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 เพื่อค้นหาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำให้ตรงกับความต้องการของสถานศึกษา นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสามารถใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการยกระดับคุณภาพของภาวะผู้นำในระดับผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของครูในสังกัด เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น

คำถามการวิจัย

1. โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หรือไม่
2. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 หรือไม่ อย่างไร
3. แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ควรเป็นอย่างไร และมีผลประเมินอยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1
3. เพื่อศึกษาและประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1

สมมติฐานการวิจัย

1. โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำเป็นผู้นำที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้อื่นมีความสามารถในการนำตนเองได้ โดยผู้นำทำหน้าที่เป็นผู้สอนและที่ปรึกษา ช่วยให้ผู้ตามพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ให้เกิดแนวทางในการพัฒนาตนเองจนมีความมั่นใจและรู้สึกเป็นอิสระ ซึ่งจะกระตุ้นให้เกิดความเป็นผู้นำในตนเองโดยการสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration) เพื่อให้สามารถจูงใจและนำตนเองได้ แนวคิดนี้กำหนดว่าผู้นำต้องกล้าเสี่ยงกับบุคคลและเชื่อมั่นว่าเมื่อเปิดโอกาสให้เขานำตนเองแล้ว เขาจะสามารถพัฒนาศักยภาพสูงสุดของตนได้ กุญแจสำคัญที่สุดของการเป็นผู้นำเหนือผู้นำคือความสามารถในการสอนและให้กรอบความคิดที่ถูกต้องแก่สมาชิก (दारुवरण ठीलार, 2558) กระบวนการของภาวะผู้นำเหนือผู้นำจะเน้นการเปลี่ยนลักษณะพฤติกรรมของตนเองเพื่อให้ผู้ตามหรือบุคลากรสามารถเป็นผู้นำตนเองได้ โดยเปลี่ยนลักษณะพฤติกรรมจากการตั้งเป้าหมายด้วยบุคคลอื่น การใช้แรงจูงใจภายนอก การวิพากษ์วิจารณ์จากบุคลากรภายนอกและการมอบหมายงาน ให้เป็นการตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ใช้พฤติกรรมจูงใจภายใน วิพากษ์วิจารณ์ตนเองและเป็นผู้คิดทำงานด้วยตนเอง ซึ่งกระบวนการของภาวะผู้นำที่จะทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ตามแนวคิดของ Manz and Sims (2001) ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การทำให้เป็นผู้นำตนเอง 2) ผู้นำแสดงเป็นแบบฉบับของการเป็นผู้นำตนเอง 3) กระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง 4) การสร้างรูปแบบความคิดทางบวก 5) การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ 6) การสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน 7) การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง และ วิลสัน (Wilson, 2565) บทบาทของผู้นำเหนือผู้นำ 7 ประการ คือ 1) การเป็นผู้นำตนเอง 2) การเป็นต้นแบบให้เป็นผู้ตามตนเอง 3) การสนับสนุนให้กำหนดเป้าหมายของตนเอง 4) การสร้างรูปแบบความคิดเชิงบวก 5) พัฒนาความเป็นผู้นำตนเองด้วยการให้รางวัลและการตำหนิที่สร้างสรรค์ 6) ส่งเสริมความเป็นผู้นำตนเองผ่านการทำงานเป็นทีม 7) ส่งเสริมวัฒนธรรมความเป็นผู้นำตนเอง

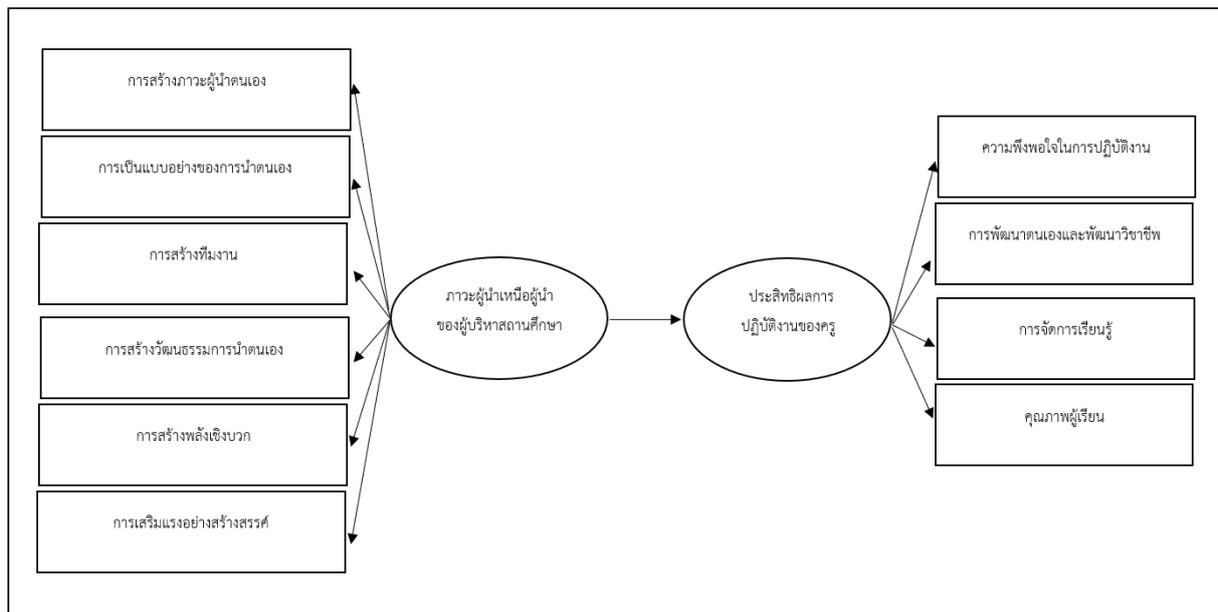
จากการศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งจากแนวคิดทฤษฎีวรรณกรรมและงานวิจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง พบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 6 องค์ประกอบได้แก่ 1) การสร้างภาวะผู้นำตนเอง 2) การเป็นแบบอย่างของการนำตนเอง 3) การสร้างทีมงาน 4) การสร้างวัฒนธรรมการนำตนเอง 5) การสร้างพลังเชิงบวก และ 6) การเสริมแรงอย่างสร้างสรรค์

ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู

ประสิทธิผลการปฏิบัติงานเป็นการที่ครูสามารถทำงานตามเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้สถาบันการศึกษาเกิดความสำเร็จในการบริหารจัดการ ทั้งผู้บริหารและครูต่างก็รู้สึกพึงพอใจในงานที่ทำและผลสำเร็จที่ได้รับ กระบวนการที่ทำให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อสถาบันนั้นเกิดจากคุณลักษณะที่ดีของครู ซึ่งได้รับอิทธิพลจากคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหารในด้านต่าง ๆ (วรชยา ลาบุญ, 2563) ประสิทธิภาพในการทำงานของครู โดยชี้ว่าเป็นผลที่เกิดจากการประเมิน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงระดับการทำงานของครูที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แสดงให้เห็นถึงศักยภาพ ความรู้ และทักษะของครู นอกจากนี้ ยังคำนึงถึงการนำทรัพยากรมาใช้อย่างคุ้มค่า ผ่านวิธีและกระบวนการที่เหมาะสม เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กรทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพอย่างเต็มที่ (อมรา พิมพ์สวัสดิ์, 2562) สำนักงาน

คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูสำหรับประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ 0206.7/ว6 ลงวันที่ 28 มีนาคม 2562 ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 3) ด้านการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ 4) งานอื่นที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับ ทิฆัมพร อุ่นจันท์ (2561) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ซึ่งมีองค์ประกอบอยู่ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความพึงพอใจในงาน 2) การพัฒนาตนเอง 3) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 4) การบริหารจัดการชั้นเรียน 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 6) การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน รวมทั้ง Iksang Yoon and Minjung Kim (2022) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนไว้ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความเป็นผู้นำทางวิชาการ 2) การนิเทศติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิด 3) การประเมินกิจกรรมทางวิชาการ 4) การพัฒนาวิชาชีพครูและ 5) อิสระและความหลากหลายในการเรียน

จากการศึกษาองค์ประกอบของประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู จากการศึกษาองค์ประกอบของประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ทั้งจากแนวคิดทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง พบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน 2) การพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ 3) การจัดการเรียนรู้ และ 4) คุณภาพผู้เรียน นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ด้วยรูปแบบการวิจัยแบบหลายช่วง (Multi – phase Design) Cresswell (2015) โดยมีขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ โดย

เริ่มต้นการวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาเชิงปริมาณ ระยะที่ 2 การศึกษาเชิงคุณภาพ และระยะที่ 3 การศึกษาเชิงคุณภาพ

ระยะที่ 1 การศึกษาเชิงปริมาณ

ขั้นตอนที่ 1 การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างโมเดลสมมติฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และขนาดอิทธิพลกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบ SEM มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือสถานศึกษาซึ่งผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำนวน 218 โรงเรียน จำนวน 2,402 คน

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ เกณฑ์สำหรับขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นฟังก์ชันของจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า คือ ต้องมีขนาดกลุ่มตัวอย่างประมาณ 10 - 20 เท่า ต่อ 1 พารามิเตอร์ ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนพารามิเตอร์ เท่ากับ 11 พารามิเตอร์ จึงได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำนวน 220 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

2.1 ตัวแปรแฝงภายนอก คือ ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตัวแปร พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเหนือผู้นำ มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การสร้างภาวะผู้นำตนเอง 2) การเป็นแบบอย่างของการนำตนเอง 3) การสร้างทีมงาน 4) การสร้างวัฒนธรรมการนำตนเอง 5) การสร้างพลังเชิงบวก และ 6) การเสริมแรงอย่างสร้างสรรค์

2.2 ตัวแปรแฝงภายใน คือ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์ ตัวแปร พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเหนือผู้นำ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความพึงพอใจในงาน 2) การพัฒนาตนเอง 3) การจัดการเรียนรู้ และ 4) การจัดการชั้นเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับที่สร้างขึ้นจากการวิเคราะห์ตัวแปรและองค์ประกอบตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha) เท่ากับ 0.963

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

จัดส่งไปรษณีย์หนังสือราชการแนบแบบสอบถามในรูปแบบลิงค์หรือ QR Code แบบสอบถามออนไลน์โดยใช้ Google Forms ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างและการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ใช้สถิติความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้าง ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป M-plus 7.0

ระยะที่ 2 การศึกษาเชิงคุณภาพ

เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยเลือกผู้บริหารจาก 3 ท่าน ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในกลุ่มผู้บริหารด้านนโยบาย จำนวน 3 คน

2. เครื่องมือการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการจดบันทึกการสัมภาษณ์ โดยชี้แจงความจำเป็นในการจดบันทึกข้อมูลในการสัมภาษณ์ เพื่อความสบายใจในการแสดงความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) ที่ได้จากเอกสารบันทึกการสัมภาษณ์ของผู้จัด บันทึก โดยสรุปใจความจากเอกสารและถอดความจากการสัมภาษณ์

ระยะที่ 3 การศึกษาเชิงคุณภาพ

เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ประเมิน 3 ด้าน คือ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์

1. กลุ่มเป้าหมาย เป็นผู้เชี่ยวชาญหรือเป็นผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา จำนวน 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ลักษณะของแบบประเมินเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

เมื่อพิจารณาผลการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ก่อนปรับโมเดล พบว่า มีค่า ($X^2 = 30.305$, $df = 24$, $X^2/df = 1.2627$, $P = 0.1749$, $CFI = 0.997$, $TLI = 0.994$, $SRMR = 0.016$, $RMSEA = 0.038$) แสดงว่า โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสถิติความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าสถิติที่ใช้วัดความกลมกลืน	เกณฑ์การพิจารณา	ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา
1. P-value of X^2	>0.05	0.1749	ผ่านเกณฑ์
2. X^2/df	<2.00	1.2627	ผ่านเกณฑ์
3. ค่า CFI	>0.95	0.997	ผ่านเกณฑ์
4. ค่า TLI	>0.95	0.994	ผ่านเกณฑ์
5. ค่า SRMR	<0.08	0.016	ผ่านเกณฑ์
6. ค่า RMSEA	<0.05	0.038	ผ่านเกณฑ์

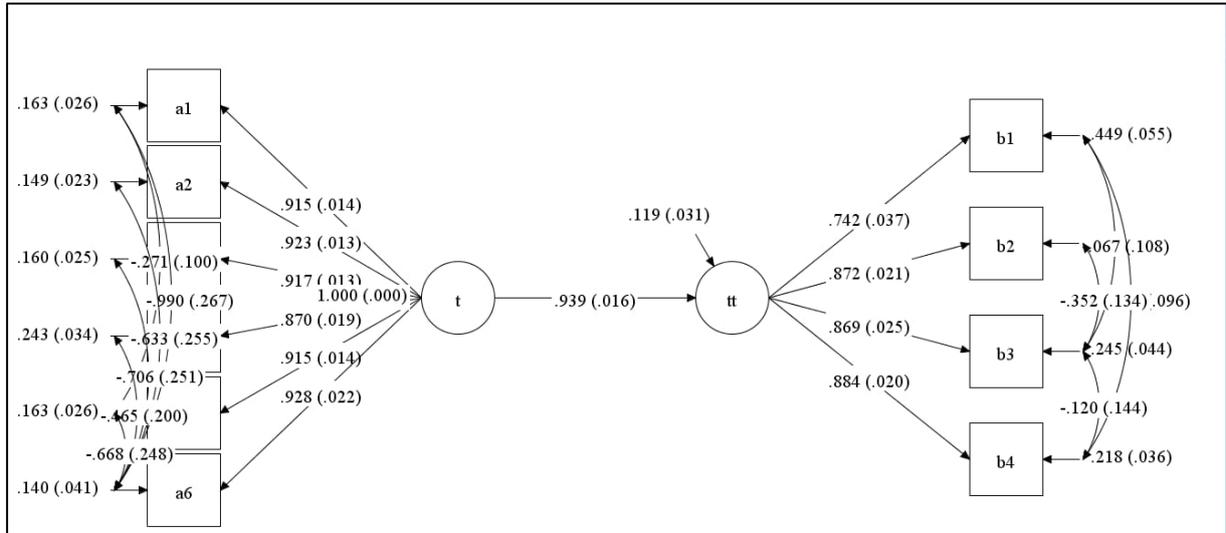
จากตารางที่ 1 ค่าสถิติความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หลังปรับโมเดลการวิจัย ตามเกณฑ์การพิจารณา

2. การวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยใช้สถิติวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modelling : SEM) ดังแสดงในตารางที่ 2 และภาพที่ 2

ตารางที่ 2 ขนาดอิทธิพลของผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู

ตัวแปร	ขนาดอิทธิต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู		
	Total Effect (TE)	Direct Effect (DE)	Indirect Effect (IE)
ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	0.939	0.939	-
R^2 ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา เท่ากับ 0.881			
$X^2 = 30.305$, $df = 24$, $X^2 / df = 1.2627$, $P\text{-value} = 0.1749$, $CFI = 0.997$, $TLI = 0.994$, $SRMR = 0.016$, $RMSEA = 0.038$			
** $p < 0.01$			

จากตารางที่ 2 ค่าขนาดอิทธิพลของผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนที่ได้รับอิทธิพลมาจากภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในรูปคะแนนมาตรฐาน พบว่า มีค่า อิทธิพลทางตรงในทิศทางบวก (Direct Effect) เท่ากับ 0.939 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ไม่มีอิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect)

ภาพที่ 2 โมเดลภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

3. แนวทางการพัฒนาผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มี 6 ด้าน ดังนี้ 1) การเสริมแรงอย่างสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรให้การยอมรับในความพยายามและผลสำเร็จของบุคลากรผ่านการสนับสนุนโอกาสในการพัฒนา การให้รางวัลที่เหมาะสม ยุติธรรมและสอดคล้องกับความพยายามและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น 2) การเป็นแบบอย่างของการนำตนเอง ผู้บริหารต้องมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง มีความรับผิดชอบต่อนักเรียน มีความรู้ความเชี่ยวชาญในงาน มีคุณธรรม จริยธรรม และความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงาน 3) การสร้างพลังเชิงบวก การส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในการแสดงความคิดเห็น การรับฟังอย่างตั้งใจ และการมองปัญหาเป็นโอกาส 4) การสร้างวัฒนธรรมการนำตนเอง ผู้บริหารควรสร้างระเบียบวินัย ส่งเสริมวัฒนธรรมองค์การที่ดี สร้างความภาคภูมิใจและความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร 5) การสร้างภาวะผู้นำตนเอง สนับสนุนให้บุคลากรกำหนดเป้าหมายของตนเอง มีส่วนร่วมในการวางแผนและการแสดงความคิดเห็นในองค์กร 6) การสร้างทีมงาน การสื่อสารที่เปิดกว้าง เคารพซึ่งกันและกัน มีการแก้ไขความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ โดยมีผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการตรวจสอบความเที่ยงเชิงโครงสร้างจากโมเดลการวัด พบว่า สัมประสิทธิ์ นำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานของโมเดลการวัดภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และค่าสัมประสิทธิ์นำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานของโมเดลสมการวัดประกอบหลักประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เช่นเดียวกัน จึงสรุปได้ว่า โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Punch (2014) ที่ระบุไว้คือ ความเที่ยงตรงตามโครงสร้างเป็นการตรวจสอบว่าแบบสอบถามมีความสามารถวัดพฤติกรรมได้ตรงตามโครงสร้างทฤษฎีหรือไม่ เป็นการหาข้อสรุปอ้างอิงโครงสร้างของสิ่งที่ต้องการวัดว่าได้ผลตรงตามทฤษฎีของโครงสร้างนั้น ๆ เพียงใด

2. จากผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของตัวแปรประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนที่ได้รับอิทธิพลมาจากตัวแปรภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในรูปคะแนนมาตรฐาน พบว่า มีค่าอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวก (Direct Effect) ตัวแปรประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน จึงได้รับอิทธิพลโดยรวม (Total Effect) จากตัวแปรภาวะผู้นำเหนือผู้นำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหาร ที่มีภาวะผู้นำเหนือผู้นำจะส่งผลให้เกิดประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน ซึ่งมีความสัมพันธ์กันตามความต้องการพื้นฐานในการใช้ชีวิต สอดคล้องกับแนวคิดของ ธัญญ์ณภัท มณีพันธุ์วงศ์ (2564) อธิบายว่าภาวะผู้นำเหนือผู้นำหมายถึงทักษะหรือพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ซึ่งช่วยให้ผู้ตามสามารถพัฒนาตนเองเป็นผู้นำได้ ผู้บริหารทำหน้าที่เป็นครูสอนและที่ปรึกษา โดยสร้างสรรค์การพัฒนาตนเองผ่านการให้ข้อมูลย้อนกลับและข้อคิดเห็นพร้อมคำวิจารณ์เชิงสร้างสรรค์

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 1 ได้มาจากข้อมูลเชิงปริมาณในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นและทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยจัดลำดับขององค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามค่าน้ำหนักขององค์ประกอบ (Factor Loading) จากนั้นนำองค์ประกอบที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางร่วมกับข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม รวมถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้น ดำเนินการสัมภาษณ์เพื่อตรวจสอบและยืนยันแนวทาง โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 1 เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางที่มีความสอดคล้องกับบริบทพื้นที่มากที่สุด สำหรับการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 1 พบว่าความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบและยืนยันการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 1 จะเห็นว่า สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางให้การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาได้เหมาะสมกับสถานการณ์

ภาพที่ 3 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า การเสริมแรงอย่างสร้างสรรค์ เป็นองค์ประกอบที่สามารถอธิบายภาวะผู้นำเหนือผู้นำได้ดีที่สุด ผู้บริหารควรให้การยอมรับในความพยายามและผลสำเร็จของบุคลากรผ่านการสนับสนุนโอกาสในการพัฒนา การให้รางวัลที่เหมาะสมยุติธรรมและสอดคล้องกับความพยายามและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

2. เนื่องผลการวิจัย พบว่า การสร้างภาวะผู้นำตนเองกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด ผู้บริหารต้องแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของการนำตนเองที่ดี การมีความชัดเจนในเป้าหมาย การมีวินัยในตนเองการบริหารจัดการเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการทำงานของตนเอง

3. จากผลการวิจัยการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 และสถานศึกษาในสังกัดสามารถนำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ไปใช้ในการพัฒนาการทำงานของสถานศึกษาได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการนำผลการวิจัยไปศึกษา หรือพัฒนาต่อในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (The Research and Development) เพื่อศึกษาและวิธีการอย่างลึกซึ้งในการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือและประสิทธิผลของการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ดาวรรุวรรณ ถวิลการ. (2558). “ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ” แบบภาวะผู้นำแห่งศตวรรษที่ 21. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 11(2),23-35
- ทิฆัมพร อุจน์จันท์. (2561). *องค์การแห่งความสุขที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธัญญ์ณภัส มณีพันธุ์รุ่งศ์. (2564). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 9(36), 133-143
- พระมหาตุ้ย ขนติธมโม, พระสมุห์พุดพิงษ์ พุทธิวิโส. (2564). บทบาทครูในศตวรรษที่ 21 “ครูผู้สร้างคน”. *วารสารภาวนาสารปริทัศน์*, 1(3), 13-26
- รัตนา คนไฉ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร. *Journal of Modern Learning Development*, 8(3), 215-233
- วรรษยา ลาบบุญ. (2563). *คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ*. วิทยานิพนธ์., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- วิมลพันธ์ ไวยคุณา. (2565). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2. *วารสารลีลิตปริทรรศน์*, 25(1), 421-433

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. (2566). รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2567, จาก <https://plan.udn1.go.th/>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. (2567). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2567. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2567, จาก <https://plan.udn1.go.th/>
- สมพงษ์ อัสสภักย์. (2566). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3. *วารสารวิชาการวิทยาลัย สันตพล*, 9(2), 2566
- อภิณูช นาเลาะห์. (2565). โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.อมรา
- พิมพ์สวัสดิ์. (2562). การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 31. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- Iksang Yoon (2022). Dynamic patterns of teachers' professional development participation and their relations with socio-demographic characteristics, teacher self-efficacy, and job satisfaction. *Teach Teacher Educ.* 19, 109:103565
- Manz, C.C., & Sims, H.P. (1991). *The new super-leadership to leadthemselves*. San Francisco: Berreit-Koehler.
- Punch, K. F. (2014). *Introduction to Social Research: Quantitative and Qualitative Approaches* (3rd ed.). London: SAGE Publications.